

■■■ FELÉPÜLT A TEMPLOM ■

*Március idusán avatják fel
a Nemzeti Színház épületét*

Végre felépült a Templom (Ady figyelmeztette nemegyszer nemzetársait szemrehányón, hogy „...még a Templomot se építettük föl...!” Most elmondhatjuk: a Kárpát-medencében (de nemcsak ott) élő magyarság régóta várt, remélt szellemi otthona immár büszkén hirdeti, hogy felépült a Templom, a Nemzeti Színház épülete.

A nemzet legnagyobb ünnepén, március 15-én nyitja meg kapuit. Ezen a számunkra oly jelentős napon egy nemzet lelke lesz fényesebb, gazdagabb, amikor megkondulnak majd a harangok, amikor tudatára ébred, hogy álma, régóta dédelgetett álma, íme, megvalósult.

Nehéz, nagyon nehéz most érzelmek nélkül nyugodtan, higgadtan, egyszerűen tudomásul venni a történeteket. Tény és való, hogy egy olyan esemény köszöntött ránk, amely egy nép önbecsülését, összetartozását segíti, segítheti elő a maga módján, hiszen a Nemzeti Színház nagyon is egyértelmű módon képviseli mindazon szellemi és erkölcsi értékeket, amelyek nélkül emberként és magyarként meg nem maradhatunk.

Amikor a nemzet legrangosabb színházáról beszélünk, mindig Hubay Miklós neves irodalmárunk jut eszembe, aki azt mondta, a Nemzeti Színház számára az a magasság, amelyre Ady mutatott rá Babits Mihályhoz írt versében: „Ily bérctek lenni: ez a szent magyarság, / Táplálkozott a tájak mindivel...” Hubay Miklós számára ilyen bérc a Nemzeti Színház (s hiszem, hogy sokak osztoznak a véleményében).

Az új Templom csendjét először *Az ember tragédiájának* csodálatos gondolatai törik majd meg. Mert mi sem természetesebb, mint hogy Madách örök érvényű művével nyitják meg a Nemzeti Színház épületét. (A színházavató előadást, *Az ember tragédiáját* Szikora János állítja színpadra.) Madách költeménye a Nemzeti Színház bibliája, az a mű, amelyet örökké forgat, amelyből mindig tanul, nemzetével együtt! Így volt ez az elmúlt mintegy 120 esztendő alatt, és így van ez most is.

Pergessük vissza az idő kerekét! Két évtizeddel azután, hogy a Kisfaludy Társaságban először felolvasták, és 19 évvel Madách halála után, 1883. szeptember 21-én közönség elé kerül a nagy mű, *Az ember tragédiája*. A bemutatónak óriási sikere volt. A három főszereplő: Nagy Imre, Jászai Mari és Gyenes László emlékezetes alakítást nyújtott.

Azóta csaknem százhusz esztendőn át Madách remekműve, amelyet Paulay Ede, a Nemzeti Színház zseniális főrendezője, igazgatója

(1878-től 1894-ig) indított diadalmas útjára, egy kis nemzet szellemiségének messzire világító fáklyája lett. S ennek a fáklyának a lángja most újra fellobban, és mi érezni fogjuk a *Tragédia* nemzetteremtő szellemerejét és azt a felismerést, amely arra ösztönöz bennünket, hogy lélektől lélekig, néptől népekig közelebb juthassunk és jobban láthassuk, érthessük egymást!

Felépült a Templom. Meghatódva, nem titkolt örömmel várjuk, hogy a nemzet egyik alapvető szellemi intézménye, mely a hazai és a világ magyarságának nyelvi, történelmi, lelki, erkölcsi épülését hivatott szolgálni, megmutatkozzon a maga valóságában, felénk nyúljon az egymáshoz tartozók ragaszkodásával, szeretetével. Mi, akik ezt elvárjuk, olyan Nemzeti Színházról álmotunk, amelyre majd fölnezzünk, amelyre méltán büszkék leszünk, amelyet tartalmában és formájában magunkénak érezhetünk.

Tudjuk, hogy a XXI. századra készült Nemzeti Színház szerepe többé-kevésbé módosul majd, azonban hisszük, hogy szellemiségébe továbbra is mélyen beleépül majd az a kohéziós erő, amely a megcsonkított nemzetet összetartja. Hiszük, hogy a Templom valóban mindannyiunk szellemi otthona lesz. S amikor a nagy ünnep előestéjén a határon túlról köszöntjük Nemzeti Színházunkat, akkor ezt őszinte meggyőződéssel tesszük.

Hét Nap, 2002. február 20. 18.

